

Školitelský posudek bakalářské práce Filipa Blažka *Válka a filosofie*

Diplomant předkládá nástin tématu filosofické tematizace války, který postupuje historicky od „antiky“ přes raný „novověk“ a po tzv. „modernu“, kdy každá epocha je reprezentována významným autorem. Autorovi práce nejde „o nic jiného, než o předvedení několika konkrétních stanovisek“ (s. 1), takže sám nechce zaujímat žádný (hodnotící, tj. vždy nutně ideologicky zabarvený) postoj.

Jak vstupní autor se, samozřejmě, sám sebou vnucuje Hérakleitos, jehož líčení autor velmi vhodně doplňuje konkrétním historickým exkursem v postavě Thúkýdida. Autor respektuje způsob práce s tzv. „antickými“ filosofy, takže se nepouští do samostatných úvah, nýbrž svůj výklad opírá o uznávané komentáře – v případě Hérakleita se (nerad opět užívám tuto floskuli) vnucuje souborná interpretace Zdeňka Kratochvíla, v případě Thúkýdida práce Waltera Reese Schäfera, část jehož *Úvodu do antické politické filosofie* autor předkládané práce převedl do češtiny v rámci studijní povinnosti bakalářského překladu. Autor pečlivě a korektně pracuje s primárními i sekundárními texty, avšak díky systematickému přesahu práce není nucen ohromovat a zároveň nudit čtenáře samolibou filologickou obsesí neustále vršit další a další sekundární a terciální literaturu. Naopak názorně poukázal na implicitní souvislost mezi Hérakleitem a C. Schmittem, mezi Thúkýdidem a Machiavellim, jež jsou líčení v práci níže.

Druhý oddíl (s. 12-19) věnovaný pojetí války u N. Machiavelliho je podán s naprostou suverenitou a autor sevřeně předkládá plastický obraz celku Machiavelliho „politické filosofie“ s částečnou polemikou oproti tzv. „machiavelismu“. V této i v následujících pasážích autor již pracoval samostatně bez opory v závazné autoritě jakéhokoliv komentáře, a proto tyto pasáže nejlépe vykazují autorovu filosofickou kompetentnost a zvládnutí filosofického řemesla na základě vhledu a pochopení daného filosofématu.

Oddíl zabývající se „moderními“ filosofy je koncepčně sevřený v tom smyslu, že v nich autor pojednává zásadní práci Carla Schmitta *Pojem politična* a v zásadě neznámý text z pozůstalosti M. Heideggera, který sepsal v květnu 1945. Schmittův vlivný a kontroverzní text tvoří komplementární protipól k Heideggerově kritickému uvažování o ontologickém statusu války, jež je vyhocením děním v povaze pravdy/neskrytosti samotného bytí. Autor na závěr schmittovské pasáže poukazuje na problematické souvislosti a motivy, jež mu vyplynuly v rámci porozumění textu a jeho interpretaci (s. 24).

Filosofickým vrcholem práce je pasáž věnovaná rozsahem drobnému, však myšlenkově hutnému dílku M. Heideggera (s. 25-28). Autor se drží systematického tématu „války“ a s ohledem k tomuto tématu zohledňuje Heideggerovo pojetí sebe-odpírajícího se podávání pravdy/neskrytosti bytí, jež se odehrává na způsob „dějin bytí“. Z tohoto sebe-odpírajícího se skrývání pravdy/neskrytosti bytí „pak“ vzhází samotná povaha (Wesen) války, ale i povaha „antropologických“ motivů dobra a zla. Heidegger svůj text směřuje k bytostnému založení transformovaného lidství člověka, kdy dospívá k nutnosti této transformace právě na základě úvahy nad založením války v odehrávajícím se dění pravdy/neskrytosti bytí.

U všech autorů se ukazuje, že válka není záležitostí *lidskou, příliš lidskou* – v parafrázi dikta F. Nietzscheho – nýbrž vyrůstá pokaždé z konkrétní metafyzické konstelace, jež významově funduje epochální pojetí a pochopení vzájemného vztahu lidství a světa. Válka tak souvisí s významovým založením tzv. „skutečnosti“ v její konkrétní epochální ražbě naléhající na rovněž vždy epochálně pojaté lidství člověka.

Na práci je, bohužel, dost patrné, že vznikala ve veliké časové tísní. Rozhodně by si zasloužila zahrnutí pojetí války např. u Ernsta Jünger, čímž by se skvěle doplnily úvahy Schmitta a Heideggera. Nebylo by ani od věci aspoň letmo zmínit E. Lévinase, byť o válce hovoří jen v úvodu své práce *Totalita a nekonečno*.

V rámci obhajoby bych po diplomantovi požadoval, aby blíže pohovořil o Heideggerově motivu „čekání“ v souvislosti s jeho líčením lidství člověka.

Práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji 37 kredity jako velmi dobrou.

29. V. MMVII

Aleš Novák, Ph.D.